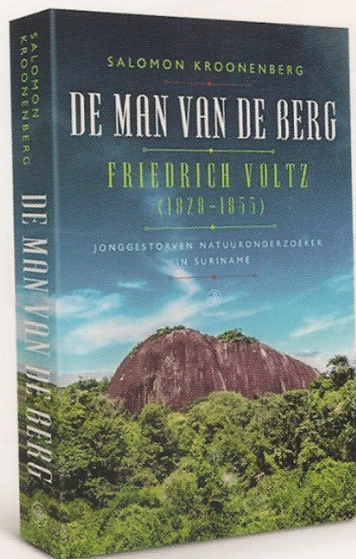

De man van de berg / Friedrich Voltz

Friedrich Voltz was een geoloog, in 1828 in Hessen, Duitsland, geboren en in Suriname overleden, een week voor zijn achtentwintigste verjaardag. Naar hem is de 240 meter hoge granietberg bij de Raleighvallen in de Coppename vernoemd. Zijn schriftelijke nalatenschap is grotendeels verdwenen.

Dit intrigeert de Nederlandse geoloog Salomon Kroonenberg, die een zoektocht naar Voltz start. Kroonenberg werkte van 1971 tot 1978 als geoloog in Suriname en is buitengewoon hoogleraar geologie aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname en emeritus hoogleraar aan de TU Delft. Hij schreef diverse boeken, onder meer *De menselijke maat* uit 2006.

Het is 1852. Het zit erin dat de slavernij in Suriname spoedig zal worden afgeschaft (Brits-Guyana en Frans-Guyana gingen Suriname al voor) en de zogenoemde Duitse Commissie krijgt de opdracht te onderzoeken of Suriname geschikt is om er een Duitse volksplanting te vestigen (denk aan de Groningse boeren die vanaf 1845 naar Suriname kwamen).

Men zoekt nog een geoloog. Dat wordt Voltz.

In mei 1853 arriveert hij in Suriname en neemt deel (tot halverwege 1855) aan een elftal, meestal korte, expedities, naar onder andere Saramacca, de Warappakreek, Marowijne, Coppename, Corantijn, Nickerie, Albina, Kabalebo.

Zijn bevindingen en conclusies worden samengevat in een (Duits) artikel uit 1859:

'Ik wil niet stilstaan bij de oorzaken van de morele verdorvenheid van de bewoners van de kolonie Suriname. De slavernij echter kan men op zichzelf zeker als de hoofdoorzaak daarvan beschouwen. [...] Zouden Europese immigranten [...] wel beter blijven dan de tegenwoordige bewoners van Suriname?'

En Voltz komt tot de conclusie: 'De Marowijne, voornamelijk de linkerbenedenoever daarvan, is de enige streek in Suriname, waar een Europese kolonisatie, met enige zekerheid zou kunnen lukken'.

Voltz zit vol plannen, die hij niet kan realiseren: op 6 augustus 1855 overlijdt hij in Paramaribo aan gele koorts.

Collega-geoloog Karl Martin publiceert in 1888, 33 jaar na de dood van Voltz, de eerste kaart waarop de Voltzberg wordt benoemd en aangegeven, 'ter herinnering aan den ijverigen en ongelukkigen pionier van het wetenschappelijk onderzoek in Suriname'.

Voltz komt in dit boek naar voren als een ambitieuze, gedreven, intelligente en ongeduldige man, die, aldus Kroonenberg, geëerd moet worden vanwege 'de grote bijdrage die hij aan de kennis van de Surinaamse natuur heeft geleverd'.

Wij nemen dit onmiddellijk van hem aan en zijn hem dankbaar voor de nauwgezette en overzichtelijke wijze waarop hij het leven van Voltz in kaart heeft gebracht (letterlijk!), mooi uitgegeven door Walburg Pers.

Zeker is dat niet alles over Voltz bekend is, Kroonenberg besluit zijn boek dan ook met een 'noodkreet': 'eenieder die toevallig op de achtergelaten papieren en kaarten in de boedel van Voltz stuit: voor de dag ermee!'.

Veertien pagina's worden, aan het eind van het boek, ingenomen door een bronnenlijst, illustratieverantwoording en een lijst van namen van planten die Voltz in zijn korte leven verzamelde en beschreef.

★★★★☆

KO VAN GEEMERT

De man van de berg / Friedrich Voltz (1828-1855) / Jonggestorven natuuronderzoeker in Suriname, Salomon Kroonenberg, 2020, uitgeverij Walburg Pers, ISBN 9789462495029